

Оскільки життя є шерегом контрверсійних «домагань» вільного вибору – свободи, щастя, діяльності, самореалізації тощо, людині доводиться добирати, як би сказав Сковорода, «спорідненого» собі модусу щастя. Люди – різні (згадаймо його ж, Сковороди, проникливу ідею – принцип «нерівної рівності»), тому обирати належить зважаючи на обачність відсторонення від того, що, за Епікуром, «понад силу». Обирати з огляду на пріоритетність певного виміру щастя, з огляду на невід’ємну властивість людини – здатність до проєктивності, бо ж саме недостатність «для-себе» буття (Ж.-П. Сартр) спонукає до пошуку нових цінностей.

Й сьогодні, у розпалі страхітливої війни, авторові розвідки видається, що доля українського народу, як в улюбленій ним славнозвісній пісні, є усталеним чергуванням двох – червоного та чорного кольорів. Чи зламаємо ми цю офірну традицію, чи, як колись Заратустра, у запалі промовлятимемо до своїх більш щасливих сусідів: «...Нерозважне моє щастя, і нерозважні його слова: надто воно ще юне – будьте до нього поблажливі!»?

Список використаних джерел

1. Короленко В. Письма к Луначарскому. Новый мир. 1988. № 10. С.215–216.
2. Липинський В. Повне зібрання творів, архів, студії. Т. 6, кн. 1. Листи до братів-хліборобів. Київ, Філадельфія, 1995. 470 с.
3. Малахов В.А. Етика: Курс лекцій. К.: Либідь, 2004. 384 с.

Коношенко Андрій Андрійович

магістр історії, учитель історії Полтавської загальноосвітньої школи № 9

«БОРОТЬБА ЗА МИР» ЯК ШИРМА ДЛЯ ВІЙНИ У ЧАСИ «ВІДЛИГИ»

Після закінчення Другої світової війни (1939-1945 рр.) світ перейшов у стадію Холодної війни, яка тривала до самого розпаду Радянського Союзу. Початком Холодної війни вважається Фултонська промова Вінстона Черчіля 5 березня 1946 року у Вестмінстерському коледжі штату Міссурі. Саме цей спіч, який тривав 15 хвилин 48 секунд і став поворотним моментом у протистоянні СРСР і Сполучених Штатів. Відносини двох наддержав набули загрозливого характеру для світової спільноти. Досить іронічно, що саме в день Фултонської промови і помер Йосип Сталін, один із найжорстокіших диктаторів світу. Саме зі смерті генерального секретаря ЦК ВКП(б) і розпочинається доба «відлиги», яка тривала з 1953 по 1964 рік і яка припадає на роки перебування при владі у на різних високих посадах Микити Хрущова. Сам вислів «хрущовська відлига» пов’язаний із назвою повісті Іллі Еренбурга «Відлига». Пізніше Микита Хрущов про-

коментував цю назву так: «Поняття про якусь „відлигу“ – це спритно цей шахрай підкинув, Еренбург» [1].

Радянський Союз неспинно просував ідею своєї миротворницької місії у світі від часів Декрету про війну [4, С.71]. Микита Сергійович Хрущов у свої доповідях почав пропагувати ідею мирного співіснування держав, суть якої він зводив не до теоретичного розвитку, як за часів Сталіна, а до практичного. Під час виступу на XIV сесії Генеральної Асамблеї ООН 18 вересня 1959 року Хрущовим було зазначено: «Мирне співіснування країн із різним соціальним і політичним устроєм є найважливішим питанням сучасності...» [2]. Під час доби хрущовської десталінізації для світу «Боротьба за мир» ледве не призвела до катастрофічних наслідків. Глобальні проблеми досягли свого апогею саме в період правління в СРСР Микити Хрущова, який грозив всьому капіталістичному світові показати «кузькіну матю».

А що породило глобальні проблеми? Відповідь це питання, по суті, досить проста. Глобальні проблеми з'явилися результатом з одного боку величезних масштабів людської діяльності, що радикально змінює природу, суспільство, спосіб життя людей, а з іншого боку нездатності людини раціонально розпорядитися цією силою.

Однією з найважливіших глобальних проблем, на мою думку, є проблема війни та миру. Глобальною вона стала після двох світових воєн, що трапилися в першій половині ХХ століття, в яких брала участь більшість країн світу. Другою причиною цього стала гонка озброєнь передових країн світу, а саме СРСР та США. Якщо колись єдиною зброєю були лук, меч тощо, то після створення ядерного озброєння, яке вперше було застосовано, американськими бомбардувальниками ще у роки Другої Світової війни проти японських міст Хіросіми і Нагасакі, характер світової проблеми став просто катастрофічним.

Вивчення проблеми війни та миру на той час зводилося до одного – пошуку винних у «холодній війні». При цьому обидві сторони продовжували вдаватися до загроз ядерної війни, брали участь у різних військових конфліктах і використовували свою військову міць для досягнення політичних цілей.

У жовтні 1959 року сесія Верховної Ради СРСР прийняла Звернення до парламентів усіх країн світу із закликом зробити все, щоб позбавити людство від загрози термоядерної війни.

Радянський Союз непослідовно проводив політику миру та роззброєння. Так, 12 жовтня 1960 року Микита Хрущов виступив на XV сесії Генасамблеї ООН з питання «звільнення всіх народів з-під колоніального гніту», де взяв до рук свій легендарний чобіт і заявив всьому світу: «Якщо ООН не прийме пропозицій, спрямованих на ліквідацію колоніального режиму, то у народів колоніальних країн не залишається іншого виходу, як взятися за зброю» [4]. Таким чином Микита Хрущов дав зрозуміти всьому світу, що готовий розмовляти з ним з позиції сили і не готовий йти на компроміси.

Не слід забувати, що СРСР за часів Хрущова проводив агресивну зовнішню політику, придушивши революцію в Угорщині, яка тривала з 23 жовтня по 11 листопада 1956 року. Повстанці, озброєні загонами та національна гвардія Угорщини вступили в нерівний бій з радянськими військами і зазнали поразки. За різними даними щонайменше загинуло близько 2 тисячі 652 угорських громадян і було поранено 19 тисяч 226. Тому якщо Хрущов і боровся за мир, то тільки комуністичний, заперечуючи вільний вибір громадян з приводу власного майбутнього, відкидаючи будь які демократичні цінності.

Придушення революції в Угорщині лише загострили міжнародні суперечності між соціалістичним та демократичним світом і лише віддаляли світ від довгоочікуваного миру. Правління Сполучених Штатів бачило нарощування ядерного потенціалу СРСР і у відповідь нарощували свій. Так у 1956 році, у рік коли радянські війська на танках заїхали до Угорщини, США провели свої ядерні випробування. США вперше в історії скинули 17 пристроїв водневих бомб з літака. В історію це випробування ввійшло як операція «Редвінг», яка пройшла на атолах Бікіні та Еніветок, що знаходяться в Тихому океані.

Навесні 1962 року США відновили ядерні вибухи в атмосфері. У липні 1962 року у Москві зібрався Всесвітній конгрес за загальне роззброєння та мир. Передова громадськість світу рішуче підтримує політику миру та роззброєння. Проте і на цей раз СРСР обманув світ, намагаючись таємно розмістити ядерні ракети на Кубі. У травні 1962 року М. С. Хрущов у розмові з міністром закордонних справ А. А. Громико відзначив серйозність ситуації навколо Куби: «Необхідно розмістити там кілька наших ядерних ракет. Тільки це може врятувати країну...» [3].

Все це призвело до Карибської кризи (16 жовтня-28 жовтня 1962 року). Світ стояв на порозі ядерної війни і лише боротьба за мир всього світу допомогла подолати цю надзвичайно важку кризову ситуацію. Саме за ініціативи Микити Хрущова, були розміщені ядерні боеголовки на Кубі, в безпосередній близькості до США, у відповідь на розміщення ядерного озброєння американцями у Туреччині та Італії. Ядерне озброєння включало балістичні і тактичні ракети наземного базування.

28 жовтня вважається закінченням найскладнішого етапу Карибської кризи. США забезпечували безпеку Кубі та видаляли власні ракети з Туреччини. СРСР – скасовував свою програму з розміщення ядерної зброї на Кубі. Карибська криза стала поворотним моментом у всій Холодній війні. Ще ніколи людство не було так близько до ядерної катастрофи. Отриманий у жовтні 1962 року досвід дозволили обом державам уважніше ставитися до інтересів один одного, а також сприяв подальшому обмеженню ядерного озброєння.

Доба відлиги закінчилася 14-15 жовтня 1964 року, коли Микиту Хрущова було позбавлено влади в Радянському Союзі і до влади прийшов завзятий сталініст Леонід Брежнев. «Холодна війна» із розпадом СРСР теж закінчилася. Однак і зараз існує протиборство росії та усього демократич-

ного світу, яке вилилося у військову агресію проти України. У XXI столітті жити не стало спокійніше, держави продовжують вирішувати проблеми (найчастіше політичні) у вигляді військових конфліктів. Від цього найсильніше страждає мирне населення, яке не може захистити себе.

США та росія залишилися найпотужнішими у військовому відношенні державами. Між цими державами постійно виникають суперечності з багатьох питань, у тому числі й питань, що належать до сфери військової безпеки. З іншого боку, зростає кількість військових конфліктів - як міждержавних, так і внутрішніх, агресором у яких виступає росія, яка не бажає втрачати свій регіональний вплив. Це і конфлікт у Придністров'ї, Чеченські війни, війна у Нагірному Карабасі, російсько-грузинська війна, війна у Сирії і найбільш кровопролитна війна сьогодення – війна України з росією, яка триває вже 8 років, а 24 лютого росія здійснила повномасштабне вторгнення в Україну, намагаючись знищити нашу державу і весь світ ядерним озброєнням. Тому боротьба за мир, яка проходила в період десталінізації є актуальною сьогодні як ніколи.

Список використаних джерел

1. Хрущовська відлига. URL: <https://artsandculture.google.com/entity/m03uzwr?hl=uk> (дата звернення 11.05.2022).
2. Борьба за мир Н. С. Хрущова в ООН. URL: <https://liders.rusarchives.ru/hrushev/category/razdel/na-mezhdunarodnoi-arene/borba-za-mir-nskhrushchev-v-oon> (дата звернення 11.05.2022).
3. Ближайшие 24 часа считают решающими... Развязка драматичных событий на пороге Третьей мировой войны. URL: <https://rg.ru/2017/09/09/rodina-karibskij-krizis-razviazka.html> (дата звернення 13.05.2022).
3. Выступления лидеров СССР и России на Генассамблее ООН. Досье. URL: https://tass.ru/info/2296120?utm_source=google.com&utm_medium=organic&utm_campaign=google.com&utm_referrer=google.com (дата звернення 12.05.2022).
4. Лук'яненко О. В. «Карикатурні війни» в освітянській пресі УРСР доби «відлиги» (1953-1964 роки) (ч.1). Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць. 2017. Випуск 116 – С.71-75.

Костенко Мирослава Терентіївна

аспірантка кафедри філософії Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, викладач правознавства Полтавського фахового кооперативного коледжу

ЛЮДСЬКА ГІДНІСТЬ У СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЯХ

Наша держава для отримання своєї незалежності пройшла тернистий шлях у боротьбі за цінності людини та формування нації. Після Революції гідності, анексії Криму, війни на Донбасі, що точиться з 2014-го року,